នៅប្រទេសហ្វីល្លីពីន ក៏យល់ច្រឡំដូចយុវជនក្រុមដាច់ខាតដែរ ។ ស្រាប់តែស្ម័គ្រចិត្តវិលត្រឡប់ចូលកាន់មាតុភូមិ ដើម្បីបំរើលោកខៀវ-សំផននិងសម្តេចឪ ។ ពេលនោះមានក្បួនកាម៉្មុងជាច្រើនគ្រឿងរៀបក្បួនចាំជាស្រេចនៅទីប្រជុំជនស្រុកអូរជ្រៅ ។ លុះមកជួបជុំតំរៀបជួរឡើងឡានជាស្រេចបាច់ ក្បួនឡានក៏បើកបរចូលទៅកាន់ប្រទេសខ្មែរ ។

ក្បួនឡាននេះមកឈប់ចតនៅខាងត្បូងភូមិនិមិត្ត ។ តំណាងរបស់អង្គការបញ្ជាបង្ខំយុវជនទាំង២៨៨នាក់ចុះពីឡាន បញ្ជាឲ្យដោះខោអាវ រួចក៏បាញ់សម្លាប់ចោលនៅទីនោះព្រមទាំងនិយាយថា ៖ មនុស្សធុននេះកុំទុកនាំធ្ងន់ផែនដីទេ ! ។

ចុងឆ្នាំ១៩៧៥ មាននិស្សិតខ្លះ មានបញ្ញវ័ន្តខ្មែរមកធ្វើកម្មសិក្សានៅប្រទេសបារាំង មានជាច្រើនរយនាក់ មានបញ្ញវ័ន្តខ្លះត្រូវជាប់ចោទថាជាខ្មែរក្រហមមិនហ៊ានវិលត្រឡប់ទៅកាន់ស្រុកខ្មែរជាយូរឆ្នាំមកហើយ ។ មាននិស្សិតខ្លះចប់កម្មសិក្សាត្រូវតែនិវត្តចូលទៅកាន់មាតុភូមិវិញ ។ ពេលនោះគ្រប់ៗរូបយល់ច្រឡំស្មានតែជ័យជំនះដ៏មហាអស្ចារ្យនេះ បានមកដោយសារស្នាព្រះហស្ថដ៏ឆ្នើមរបស់សម្តេចឪ ដែលមានលោកខៀវ-សំផនជាមេខ្មែរក្រហមគាំទ្រប្រសើរណាស់ៗ ។ ដូច្នេះគ្រប់ៗរូបមានសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមាំថា ប្រទេសខ្មែរបានសន្តិភាពឡើងវិញហើយ ពីព្រោះសម្តេចសីហនុជាស្តេចនិងខ្មែរក្រហមត្រូវគ្នាយ៉ាងនេះ ?!

និស្សិតនិងបញ្ញវ័ន្តទាំងឡាយនោះ ចេញដំណើរពីប្រទេសបារាំងបីលើក តាមយន្តហោះចូលមកកាន់ទីក្រុងប៉េកាំង រួចបន្តដំណើរចូលមកប្រទេសកម្ពុជា ។ មានវេជ្ជបណ្ឌិតម្នាក់នៅរស់ សព្វថ្ងៃសំណាក់នៅស្រុកឱហ្សុងនៃប្រទេសបារាំង លោកធ្វើអត្ថាធិប្បាយថា ៖ លោកនិវត្តចូលកាន់ប្រទេសខ្មែរជាលើកទី៣ ។ ពេលចុះពីយន្តហោះភ្លាម ខ្មែរក្រហមក្មេងៗបញ្ជូនទៅធ្វើការទាំងបង្ខំ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃភ្លាម គឺលើកទំនប់ លើកភ្លឺស្រែ ។ល។ មានស្រីម្នាក់នាមត្រកូល «ទឹម» ជាវេជ្ជបណ្ឌិតសព្វថ្ងៃភៀសខ្លួនទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅថ្ងៃទី២/១០/១៩៨១ នាងបានថ្លែងប្រាប់ឃាយទៀងនៅក្នុងជំរំស្ទួនភ្លូនៃប្រទេសថៃថា ៖ ខ្លួននាងនិងប្តីបានធ្វើកម្មសិក្សាផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រនៅប្រទេសបារាំង ។ ...ចុងឆ្នាំ១៩៧៥ ស្ម័គ្រចិត្តនិវត្តចូលកាន់ប្រទេសខ្មែរវិញតាមយន្តហោះលើកទី២ ។ ចុះពីយន្តហោះភ្លាម នាងខ្ញុំស្លុតចិត្តសឹងសន្លប់ ពីព្រោះឃើញអាកាសយានស្ងាត់ច្រៀប គ្មានឃើញម៉ែឪមកចាំទទួល នាងខ្ញុំស្រែកយំដូចកូនក្មេង ។ ពេលនោះខ្មែរក្រហមចូលមកដកហូតយកឥវ៉ាន់អស់រលីង រួចគេបំបែកប្តីរបស់នាងខ្ញុំនាំយកទៅបាត់រហូត ។ នាងមានកូនស្រីម្នាក់អាយុ១៣ខែ ចំណែកម៉ែឪបងប្អូនគ្មានទទួលដំណឹងអ្វីទាល់តែសោះ ។ គួរឲ្យស្តាយណាស់ បញ្ញវ័ន្តនិងនិស្សិតខ្មែរដ៏ស្លូតត្រង់ជាច្រើនរយនាក់នោះ មុខជាអង្គការស-

ម្លាប់ចោលសឹងតែទាំងអស់ ។ អង្គការដឹងថាវាស្ត្រខ្មែរអ្នកចេះដឹង គឺអ្នកទីក្រុងភ្នំពេញ ដូច្នេះអង្គការប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ ញ៉ាំងឲ្យស្លាប់បន្តៗ ដោយមិនចាំបាច់ប្រើអាវុធទេ ។ មើលចុះ ! ក្នុងខែកញ្ញាឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គការប្រកាសថា ៖ ប្រជាជនខ្មែរអ្នកទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលភៀសខ្លួនទៅនៅខេត្តតាកែវ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ត្រូវនាំគ្រួសារទៅជួបជុំគ្នានៅព្រៃនរ ដើម្បីវិលត្រឡប់ទៅកាន់រដ្ឋធានីភ្នំពេញវិញ ព្រមទាំងប្រាប់ថា ៖ មិនបាច់យកអ្វីៗតាមខ្លួនទេ ព្រោះអង្គការបានរៀបចំផ្ទះឲ្យមានភាពដូចៗគ្នារួចជាស្រេចហើយ ។

វាស្ត្រខ្មែរដែលបានមកដល់ព្រៃនរជាលើកទី១ មានចំនួន៤ពាន់នាក់ បាតដៃទទេទាំងអស់ ដោយត្រេកអរជាយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះបានវិលត្រឡប់ចូលរដ្ឋធានីភ្នំពេញវិញ ។ ប្រសើរណាស់មិនបាច់យកអ្វីក៏បានដែរ ។

គ្រប់ៗគ្នាក៏នាំគ្រួសារតំរៀបជួរឡើងឡានកាម៉្មុង ដែលរៀបជាក្បួន មានចំនួន៤០គ្រឿងរង់ចាំជាស្រេចនៅទីនោះ ។ ក្នុងឡាននិមួយៗមានមនុស្សជិត១០០នាក់ ។ នរណាមានយកឥវ៉ាន់បន្តិចបន្តួចតាមខ្លួន ត្រូវខ្មែរក្រហមដកហូតទាំងអស់ វាទុកឲ្យតែឆ្នាំងមួយ និងអង្ករមួយគីឡូម្នាក់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ឡានពេទ៍ម៉ាស៊ីនរៀបចេញដំណើរ ស្រាប់តែឃើញប្រជាជនទើបមកដល់លើកទី២ជាងមួយម៉ឺននាក់ទៀត។ ប៉ុន្តែក្បួនឡាននេះ ត្រូវបរចាកចេញពីព្រៃនរទៅ ។ ឡានទាំងនោះរលាក់បណ្តាលឲ្យទង្គិចក្បាលគ្នាដូចសត្វជ្រូកក្នុងទ្រុង...។

ក្បួនឡានបរតាមផ្លូវជាតិលេខ២ រួចបត់បន្តដំណើរតាមផ្លូវជាតិលេខ៣ ចូលកាន់រដ្ឋធានីភ្នំពេញ ។ អ្នកខ្លះមានទឹកមុខញញឹមសង្ឃឹមថា បន្តិចទៀតដល់ផ្ទះរបស់ខ្លួនហើយ ។ មានអ្នកខ្លះមុខជូរ ព្រោះសង្កេតឃើញអាកប្បកិរិយាខ្មែរក្រហមដែលគ្មានសីលធម៌ដឹបន្តិចបន្តួចសោះ ។

លុះក្បួនឡានមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញ ស្រាប់តែបរទៅចូលទួលគក រហូតទៅកាន់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ។ ពេលនោះប្រជាជនញ័រតក់ស្លុតសឹងដាច់ដង្ហើមស្លាប់ ។ យប់ងងឹតក៏មកដល់ កុមារតូចៗឃ្លានបាយយំពេញឡាន ។ ម៉ោងប្រហែល៨យប់ ក្បួនឡាននោះចូលមកចតឈប់នៅលង្វែក ដើម្បីឲ្យប្រជាជនដណ្តាំបាយ ។

ញ៉ាំបាយមិនទាន់រួចស្រួលបួលផង ខ្មែរក្រហមបញ្ជាឲ្យឡើងឡានបន្តដំណើរទៅមុខទៀត ។ ម៉ោងប្រហែល២ភ្លឺ ក្បួនឡានចូលចតឈប់នៅមុខស្ថានិយរថភ្លើងខេត្តពោធិសាត់ ។ តំណាងអង្គការប្រកាសតាមឧគ្ឃោសនសព្ទដេញប្រជាជនឲ្យចុះពីឡាន រួចត្រូវនាំគ្រួសារទៅដេកតាមបណ្តោយផ្លូវរថភ្លើង ដែលមានប្រជាជនច្រើនម៉ឺននាក់កៀរមកពីគ្រប់ទិសទីដេកពាសពេញនៅទីនោះដែរ ។

ព្រលឹមស្អែកថ្ងៃមិនទាន់រះផង តំណាងអង្គការដើរឆែកឆេរដកហូតយកទ្រព្យ

សម្បត្តិរបស់ប្រជាជនមួយលើកទៀត ស្រាប់តែឃើញរថភ្លើងជាច្រើនខ្សែ បន្តជាច្រើនសិបទូរមកដល់ល្មម ។ តំណាងអង្គការដើរដេញប្រជាជនឲ្យឡើងរថភ្លើងដូចហ្វូងគោ ។ មួយទូរៗមានមនុស្សជាង១០០នាក់ជិះជាន់លើគ្នា ។ ម៉ោងប្រហែល៥រសៀលថ្ងៃដដែល រថភ្លើងឈប់នៅស្ថានិយស្រុកស៊ីសូផុន ។ មានតំណាងអង្គការឈររង់ចាំនៅទីនោះជាស្រេច ។ វាក៏ប្រកាសតាមឧគ្ឃោសនស័ព្ទបញ្ជាឲ្យប្រជាជនចុះពីរថភ្លើង រួចវាប្រកាសរកអ្នកបច្ចេកទេស វេជ្ជបណ្ឌិត សាស្ត្រាចារ្យ គ្រូបង្រៀន និងនិស្សិត ។ ពេលនោះគ្មាននរណាហ៊ានចេញមុខទេ ។ តំណាងអង្គការក៏ដើរមើលមុខ។ វាសំរាំងជ្រើសរើសបានចំនួន៣៨៧នាក់ រួចភរផ្អែមត្រជាក់ថា ៖ អង្គការឈប់សម្លាប់ហើយ កុំខ្លាចអី ។ វាក៏បញ្ជាឲ្យប្រជាជនដែលមានអាយុចាស់ៗឡើងជិះរ៉ឺម៉កត្រាក់ទ័រ ។ ក្មេងៗខ្លះដើរ ខ្លះជិះរទេះគោ ដើម្បីបន្តដំណើរទៅកាន់ភ្នំស្រុក

ចំណែកប្រជាជនទាំង៣៨៧នាក់នោះ ត្រូវពួកវាបញ្ជូនទៅកាន់ស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ។ ទទួលបញ្ជាពីអង្គការបីថ្ងៃ បន្ទាប់បញ្ជូនមកភូមិជប់ រួចបើកសិទ្ធិឲ្យឡើងថ្លែងការណ៍ដោយសេរី ។

មានអ្នកខ្លះនិយាយទិតៀនរឿងអង្គការបិទសាលារៀន និងជន្លៀសប្រជាជនមិនទំនង ។ ពេលនោះតំណាងអង្គការគ្មានតបតមួយម៉ាត់ទេ ។ លុះព្រលឹមស្អែកឡើង ថ្ងៃមិនទាន់រះផង ស្រាប់តែឃើញប្រជាជនដែលហ៊ានរិះគន់ដល់អង្គការចំនួន៣៥នាក់ ត្រូវជាប់ចំណងដៃនៅក្រោយខ្នង (ជាប់ចំណងស្លាបសេក) រួចត្រូវគេបណ្តើរចេញទៅបាត់ ។

ព្រលឹមថ្ងៃទី៦មករា១៩៧៦ តំណាងអង្គការហៅឈ្មោះចំនួន២០០នាក់ បញ្ជាឲ្យឡើងឡានដឹកចេញទៅបាត់ ។ ថ្ងៃបន្ទាប់មក ហៅឈ្មោះឡើងឡានដឹកចេញទៅមួយលើកទៀត ។ ឥឡូវនៅសល់៤៥នាក់ អង្គការបញ្ជាឲ្យធ្វើជីវប្រវត្តិ រួចដឹកនាំយកទៅដាក់គុកនៅបាត់ដំបង ។ ឃុំក្នុងគុកនេះអស់រយៈពេល២ខែ រួចហើយតំណាងអង្គការដឹកនាំចេញជាបន្តបន្ទាប់លុះត្រានៅសល់តែ១៥នាក់ ។ វាបញ្ជាឲ្យធ្វើជីវប្រវត្តិមួយលើកទៀត រួចដឹកយកទៅឃុំទុកនៅវត្តពោធិវាល ។ ថ្ងៃក្រោយមកតំណាងអង្គការមកឈរមើល បញ្ជាឲ្យធ្វើជីវប្រវត្តិជាលើកចុងក្រោយបង្អស់ ។

ថ្ងៃទី៦មេសា១៩៧៦ វាមកចង៨នាក់ ដឹកដូចគោ បណ្តើរបាត់ទៅទៀត ។ ពេលនោះនៅសល់៧នាក់ ស្រាប់តែវាឲ្យសំលៀកបំពាក់ខ្មៅមួយបន្លាស់ម្នាក់ រួចបញ្ជូនទៅឃុំគោកឃ្មុំ ឲ្យជួយធ្វើស្រែរួម ។ យុវជន សារួន ថ្លែងថា ៖ ទាំង៧នាក់នោះគ្មាននរណាម្នាក់ចេះអក្សរទេ ។ ពេលអង្គការបញ្ជាឲ្យធ្វើជីវប្រវត្តិម្តងៗ ភ័យសឹងបាត់ស្មារតី សុំអង្វរករពឹងឲ្យគេជួយសរសេរ ។

ចំណែកប្រជាជនជាង១ម៉ឺននាក់ដែលជិះត្រាក់ទ័រ ជិះរទេះគោ និងដើរថ្មើរជើង

នោះ ទៅដល់មាត់ព្រៃនៃឃុំពង្រ ប្រហែលជាម៉ោង៦ល្ងាចទៅហើយ ។ គ្រោះអាក្រក់មកដល់ គឺភ្លៀងធ្លាក់ដូចគេចាក់ទឹកពីលើមេឃ ។ គ្រប់ៗរូបរងារញាក់ដូចគ្រុនចាញ់ វេទនាសឹងរកពាក្យខ្មែរសរសេរគ្មាន ។ ក្នុងរយៈពេលធ្វើដំណើរ និងត្រូវនៅកណ្ដាលភ្លៀង ព្រមទាំងអត់បាយយ៉ាងនេះ មានស្លាប់ប្រហែល១២ភាគរយ ។ យប់នោះប្រជាជនត្រូវអង្គុយទល់ភ្លឺព្រោះដីសើមមិនអាចទទួលទានដំណេកកើត។

បីថ្ងៃបន្ទាប់មក មានមនុស្សដែលគេដឹកមកតាមរថភ្លើងជាលើកទី២ មានស្លាប់យ៉ាងច្រើនរាប់មិនអស់ ។ គេបានដឹងចំនួនប្រជាជនខ្មែរ ដែលអស់សង្ឃឹមក៏លូនចូលដេកក្រោមរថភ្លើង រថភ្លើងក៏កិនស្លាប់ចំនួន២៥៧នាក់ ។

នៅថ្ងៃទី២០មករា១៩៧៦ លោកគីម-ងួនត្រាច អតិតទេសាភិបាលអនាគារជាតិកម្ពុជា បានថ្លែងប្រាប់មិត្តភក្តិនិងក្មួយៗថា ៖

នៅខែកញ្ញាឆ្នាំ១៩៧៥ប្រជាជនខ្មែរអ្នកទីក្រុងភ្នំពេញចំនួន១ម៉ឺន៥ពាន់នាក់ ដែលភៀសខ្លួនទៅខេត្តកំពង់ស្ពឺនិងខេត្តតាកែវ ស្រាប់តែទទួលបញ្ជាពីអង្គការឲ្យប្រមូលគ្រួសារវិលត្រឡប់ទៅកាន់រដ្ឋធានីភ្នំពេញវិញ ។ មិត្តៗមិនបាច់យកឥវ៉ាន់តាមខ្លួនទេ ពីព្រោះអង្គការបានរៀបចំផ្ទះឲ្យនៅដូចៗគ្នារួចហើយ ។ ដូច្នេះគ្រប់ៗគ្នាត្រេកអរស្ទើរឆ្កួត ។ ណ្ហើយចុះ ! មិនបាច់យកឥវ៉ាន់តាមខ្លួនក៏បានដែរ ពីព្រោះផ្លូវដើរសែនឆ្ងាយពិបាករែក ពិបាកពុន បានអង្គការអនុគ្រោះឲ្យវិលត្រឡប់ចូលកាន់រដ្ឋធានីភ្នំពេញវិញប្រសើរហើយ ។ តំណាងអង្គការចេញបញ្ជាឲ្យប្រជាជនត្រូវចេញដំណើរទាំងយប់ម៉ោងប្រហែល១០ ស្អែកព្រលឹមឡើងត្រូវជួបជុំគ្នានៅព្រៃនរ ។ ប្រជាជនទាំងចាស់ទាំងក្មេងចំនួន១ម៉ឺន៥ពាន់នាក់ចេញដំណើរទាំងយប់វេទនាគ្មានពាក្យសរសេរទេ ព្រោះប្រទេសខ្មែរនាខែកញ្ញាជារដូវភ្លៀងរលឹមស្រិចៗទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។ ព្រលឹមស្អែកម៉ោងប្រហែល៩ក៏បានជួបជុំគ្នានៅព្រៃនរ ។ ប៉ុន្តែពុទ្ធោអើយ ! ឃើញឡានកាម្យ៉ុងជាង៤០គ្រឿង មានមនុស្សជិះពេញៗសឹងជាន់លើគ្នាជាស្រេចទៅហើយ ។ ឡានក៏រោទិ៍ម៉ាស៊ីនបើកបរចាកចេញពីទីនោះទៅ ។

ពេលនោះតំណាងអង្គការក្មេងៗអាយុសឹងមិនទាន់១៥ឆ្នាំ ឆ្វេចឆ្វាចនិយាយចចេកចចាចមួយសន្ទុះ ស្រាប់តែស្រែកតាមមេក្រូបញ្ជាថា ៖ ចូរមិត្តៗវិលត្រឡប់ទៅកាន់កងវិញចុះ ពីព្រោះអង្គការខ្វះឡាន ។ ដូច្នេះប្រជាជនចំនួន១ម៉ឺន៥ពាន់នាក់នោះត្រូវតែត្រឡប់វិលទៅកាន់កងរៀងៗខ្លួនវិញ ។ យប់ជ្រៅទើបទៅដល់កូនខ្ទម។

ពេលនោះគ្រប់ៗគ្រួសារស្លុតចិត្តស្ទើរបាត់ស្មារតី ព្រោះកូនខ្ទមទាំងនោះសល់តែដំបូល អ្វីៗបាក់បែកអស់រលីង ។ សូម្បីតែស្លឹកគ្រៃ ជី ម្ទេសក៏ត្រូវគេបំផ្លាញ ដោយបេះបោចឬដកខ្ទេចខ្ទីអស់ ។

គ្រប់ៗរូបអង្គុយត្រេបោមក្បាលជង្គង់យំគោក ។ តើបានអ្វីបរិភោគ បើអត់បាយ

មួយថ្ងៃទៅហើយ ? ។

បីបួនថ្ងៃបន្ទាប់មក កូនក្មេងនិងមនុស្សចាស់ជរាក៏ស្លាប់បន្តកន្ទុយគ្នា ។ និទានដល់ត្រឹមហ្នឹង លោកគីម-ងួនត្រាចធ្វើមុខស្ងួតព្រមទាំងបញ្ជាក់ថា កូនស្រីរបស់លោកពីរនាក់តូចៗក៏ស្លាប់នៅពេលនោះដែរ ។

ចុងខែតុលាឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គការចេញបញ្ជាម្តងទៀត បង្ខំឲ្យប្រជាជនទាំងអស់នោះត្រូវនាំគ្រួសារជួបជុំគ្នានៅព្រៃនរ ជាលើកទី២ ។ លុះទៅដល់ព្រៃនរហើយ គ្រប់ៗគ្នាត្រេកអរជាក្រៃលែង ព្រោះឃើញឡានធំៗគ្រប់ធុនជាច្រើនរយគ្រឿង ។ ឃើញឡានកាម្ញុងរបស់ចិនពណ៌បៃតងចំនួនជាង១០០គ្រឿង រៀបជាក្បួនរង់ចាំនៅទីនោះជាស្រេច ។

ពេលនោះមានប្រជាជនដែលគេប្រមូលមកពីគ្រប់ទិសទី មានប្រមាណ១ម៉ឺន៧ពាន់នាក់ តំរៀបជាជួរឡើងឡានទាំងទឹកមុខញញឹម ដោយសង្ឃឹមរៀងៗខ្លួនថាល្ងាចនេះបានចូលទៅផ្ទះវិញហើយ ។

ក្បួនឡានក៏បរតាមផ្លូវជាតិលេខ២ រួចតាមផ្លូវជាតិលេខ៣ ចូលកាន់រដ្ឋធានីភ្នំ-ពេញ...។ ប៉ុន្តែពុទ្ធោអើយ ! ក្បួនឡាននេះបែរជាបរវាងទីក្រុង ហើយសំដៅទៅសង្កាត់ទួលគក រួចហើយបរតាមផ្លូវជាតិលេខ៥ទៅវិញ ។ យប់មកដល់ល្វម ប្រជាជនទាំងអស់ជ្រួលច្របល់ក្នុងចិត្តសឹងដាច់ដង្ហើមស្លាប់ ។ កុមារតូចៗយំពេញឡានដោយសារស្រេកឃ្លាន...។

ក្បួនឡានបន្តដំណើរទៅដល់ស្ថានិយរថភ្លើងខេត្តកំពង់ឆ្នាំងនៅពេលពាក់ក-ណ្តាលអាធ្រាត ។ តំណាងរបស់អង្គការដែលរង់ចាំនៅទីនោះ ក៏ស្រែកបញ្ជាតាមឧគ្ឃោសនសព្ទ ដេញប្រជាជនឲ្យចុះពីឡាន ព្រមទាំងបញ្ជាក់ថា មិត្តៗដែលនៅលីវដែលមានអាយុពី១៣ទៅ២៥ឆ្នាំ ត្រូវចេញមកឈរតាមបណ្តោយផ្លូវរថភ្លើងខាងឆ្វេងដៃ ក្រៅពីនេះត្រូវនៅខាងស្តាំដៃ ។ ដូច្នេះប្រជាជនទាំង១ម៉ឺន៧ពាន់នាក់ ត្រូវចែកជាពីរក្រុម ។ រួចវាបញ្ជាឲ្យនាំគ្នាទៅដេកនៅតាមបណ្តោយផ្លូវដែក ព្រោះនៅរដូវភ្លៀងយ៉ាងនេះ គឺមានតែផ្លូវដែកទេដែលមិនលិចទឹក ។

សូមលោកអ្នកអានមេត្តាជួយគិតមើលថា តើទំហំនៃទុក្ខវេទនារបស់ប្រជាជនខ្មែរនៅពេលនោះមានដល់កំរិតណា ? នាំគ្នាដេកផ្ទាល់ដី លើថ្ម យកថ្មល់ដែកជាខ្នើយ យកកំរាលថ្មរទេះភ្លើងជាកន្ទេល ។ នៅជាប់នឹងខ្លួនមានតែខោអាវកណ្តាចមួយបន្លាស់ ព្រោះអង្គការហូតយកឥវ៉ាន់ចេញពីខ្លួនមុនពេលឡើងឡានអស់ទៅហើយ ។

ស្អែកឡើង ម៉ោង៦ព្រលឹម តំណាងអង្គការចែកអង្ករឲ្យមួយកំប៉ុងម្នាក់ ។ កំពុងតែជ្រួលច្របល់រកមធ្យោបាយនឹងដណ្តាំបាយបបរ ស្រាប់តែរថភ្លើងជាច្រើន

ខ្សែបរមកឈប់សំចតជាច្រើនសិបទូរ ។ តំណាងអង្គការដេញប្រជាជនដែលមានគ្រួសាររួចហើយ ឲ្យឡើងទូររទេះភ្លើងដូចហ្វូងគោ ។ ចំណែកឯអ្នកដែលនៅលីវត្រូវរង់ចាំជើងក្រោយ ។ ម៉ោងមួយរសៀល ក្បួនរថភ្លើងមកឈប់សំចតនៅស្ថានិយភ្នំធិបតី ។ តំណាងអង្គការដែលរង់ចាំនៅទីនោះស្រាប់តែស្រែកប្រកាសតាមឧគ្ឃោសនសព្ទ ដេញប្រជាជនជាង១ម៉ឺននាក់ ឲ្យចុះពីរថភ្លើង ។ វាបញ្ជាក់ថា រថភ្លើងបន្ទាន់នឹងវិលត្រឡប់ទៅដឹកពួកនៅលីវៗទៀត ។ តែរថភ្លើងបើកបរទៅរហូត ឥតត្រឡប់ ។ ដូច្នេះម៉ែឪត្រូវព្រាត់ប្រាស់កូនកម្លោះក្រមុំ... បងត្រូវព្រាត់ប្អូន ក្មួយព្រាត់មីងមា ព្រាត់គ្នារហូត ! ។

ប្រជាជនទាំង១ម៉ឺននាក់នោះ ត្រូវតំណាងអង្គការបញ្ជូនឲ្យទៅនៅបណ្ដោះអាសន្ននៅភូមិស្រែអូរ ភូមិថៃហួយសិន រង់ចាំដល់បំណាច់ខែកុម្ភៈទើបអង្គការបញ្ជូនទៅឲ្យស្លាប់នៅភូមិក្បាលសាយ ។

ភូមិក្បាលសាយស្ថិតនៅដាច់ស្រយាលពីទីប្រជុំជន នៅរដូវវស្សាទឹកលិច នៅរដូវប្រាំងដីគោកប្រេះបែកក្រហែង ដាំដំណាំអ្វីក៏មិនកើត រកអ្វីៗមកទទួលទានជំនួសបាយមិនបានឡើយ ក្រៅពីដើមស្លែងដែលមានជាតិពុលយ៉ាងសាហាវ ។ ដូច្នេះប្រជាជនដែលគេជម្លៀសមកពីខេត្តតាកែវ កំពង់ស្ពឺ ចំនួនជាង១ម៉ឺននាក់ បូករួមទាំងអ្នកមកខេត្តនានាទាំងអស់ជាង៣ម៉ឺននាក់ ត្រូវរងគ្រោះដោយការដាច់ពោះស្លាប់និងជាពិសេសដោយជម្ងឺអាសន្នរោគ ដែលគ្មានថ្នាំសង្កូវអ្វីមកព្យាបាល ។

លោកគីម-ង្វួនត្រាចរ៉ាយរ៉ាប់បញ្ជាក់ថា ៖ គ្រួសាររបស់លោកត្រូវអង្គការបញ្ជូនទៅនៅភូមិថៃហួយជាបណ្ដោះអាសន្នសិន ។ ក្រោយលោកទទួលពត៌មានថា បន្ទាប់មកទៀតអង្គការនឹងបញ្ជូនបន្តទៅកាន់ភូមិក្បាលសាយ ។ លោកយល់ឃើញថា ឱ ! អង្គការបញ្ជូនឲ្យទៅស្លាប់ហើយទេតើ ! ទើបលោកផ្សងព្រេងនាំគ្រួសាររត់គេចតាមសំណាក់នៅកងលេខ៤ ភូមិព្រៃស្វាយខាងកើត ក្នុងសហករណ៍លក់ជ្រៀវ តំបន់ទី១ ។

លោកគីម-ង្វួនត្រាចមកដល់កងព្រៃស្វាយ លោកបានជួបអតិតអ្នករដ្ឋការមួយចំនួន ដែលមិនទាន់ដល់វេនគេសម្លាប់នៅឡើយ ហើយដែលលោកធ្លាប់ស្គាល់យ៉ាងជិតដិត ។ ដោយសារតែលោកធ្លាប់ស្គាល់យ៉ាងនេះ ទើបលោកឆ្លៀតឱកាសសារភាពប្រាប់លោកៗនោះថា ៖ លោកយល់ច្រឡំយ៉ាងធ្ងន់ដូចបងប្អូនខ្មែរទូទាំងប្រទេសអញ្ចឹងដែរ គឺ «លោកមិនព្រមរត់ចោលស្រុក» ។

មើលចុះ ! អាមេរិកាំងមកហៅលោកជាច្រើនលើក សូមឲ្យលោកគេចខ្លួនមួយរយៈសិន ទៅសំណាក់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ។ នៅលើកក្រោយបង្អស់ មានឧទ្ធម្ភាគចក្រមួយគ្រឿងមកចុះខាងកើតវិមានឯករាជ្យ រួចគេមកអញ្ជើញលោកម្ដងទៀត

តែលោកមិនព្រមទៅតាមគេ ។ ព្រោះលោកយល់ស្ថានការណ៍ពេលនោះខុសទាំងស្រុង ។ លោកយល់ថា ដោយហេតុថាថានៈលោកជាទេសាភិបាលធនាគារកម្ពុជា បើសិនណាជាលោករត់ចោលមុខតំណែង ប្រាក់កាសទាំងឡាយនៅក្នុងធនាគារទាំងប៉ុន្មាននឹងត្រូវខាតបង់ ហើយលោកនឹងត្រូវគេចោទប្រកាន់ថា ជាអ្នកលួចលុយជាតិដើម្បីយកទៅធ្វើជាអ្នកមាននៅបរទេស ។ ដូច្នេះលោកប្តូរផ្តាច់នៅរង់ចាំជួបសម្តេច ជួបលោកខៀវ-សំផនសិន ។ បើសិនណាសម្តេចក្តី លោកខៀវ-សំផនក្តី លែងត្រូវការលោក នៅពេលនោះលោកនឹងលាលែងចេញពីមុខតំណែងភ្លាម ព្រោះពេលនោះអាយុលោក៦១ឆ្នាំទៅហើយ ។ លោកយល់ច្រឡំយ៉ាងធ្ងន់ម៉្យាងទៀត ព្រោះលោកស៊ាំគ្រលុំលួចលាក់គាំទ្រលោកខៀវ-សំផនជាយូរឆ្នាំមកហើយ ទាំងយោបល់ ទាំងលុយកាក់ ។ ចុងបំផុត លោកបានទទួលពាក្យបណ្តាំពីលោកខៀវ-សំផនផ្ទាល់ « ត្រូវជួយឧបត្ថម្ភភ្នាក់ងារសម្ងាត់របស់បក្សម្នាក់ឈ្មោះ គឹម-យៀម ហៅមិត្តយ៉ា ពាក់លេខ៧ » ។ ក្នុងសករាជស្តេចសីហនុ មិត្តយ៉ាត្រូវជាប់ឃុំឃាំងជាញឹកញាប់ ព្រោះមិត្តយ៉ាស្ម័គ្រចិត្តចេញឈ្មោះជំនួសអ្នកសរសេរអត្ថបទនានា ដែលតិទៀនរាជរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងទំព័រកាសែត « ប្រជាជន » ។

ដូច្នេះពេលណាមិត្តយ៉ាត្រូវជាប់គុក លោកគឹម-ង្វួនត្រាចត្រូវតែគិតគូរជួយដោះស្រាយ ជាពិសេសតែងតែជួយផ្តល់លុយកាក់ចិញ្ចឹមអ្នកស្រីអ៊ួចជាប្រពន្ធ និងយុវជនគឹម-លាក់ ជាកូនប្រុសទោលរបស់គឹម-យៀម ហៅមិត្តយ៉ាជានិច្ច ។

ក្នុងរយៈពេល៥ខែដែលលោកភៀសខ្លួនទៅសំណាក់នៅឯខេត្តតាកែវ ឆ្លៀតពេលដែលអង្គការដាក់ទិសឲ្យលោកអតីតទេសាភិបាលធនាគារជាតិកម្ពុជាដើររើសអាចម៍គោយកមកធ្វើជី លោកប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ ដើម្បីសាកសួររកអស់លោកៗដូចជាខៀវ-សំផន, ហ៊ូ-យន់, ហ៊ូ-នឹម, សឺន-សេន, ភោគ-ឆាយ, អៀង-សារី គឹម-យៀម ហៅមិត្តយ៉ាជាដើម ។ ប៉ុន្តែពុទ្ធោអើយ ! ពេលនោះតំណាងរបស់អង្គការ ម្នាក់ៗសុទ្ធតែមានអាយុសឹងមិនដល់១៥ឆ្នាំផង ធ្វើភ្នែកឡឹនឡង់ៗហើយសួរគ្នាថា តើអ្នកណាគេទៅអេះជាខៀវ-សំផននោះ ? ។

លោកគឹម-ង្វួនត្រាចបញ្ជាក់ហើយបញ្ជាក់ទៀតថា លោកឆ្ងល់ណាស់ព្រោះលោកស្គាល់សមាជិកជាន់ខ្ពស់របស់បក្សខ្មែរក្រហមជាច្រើន ហើយយ៉ាងជិតដិតណាស់ ប៉ុន្តែតាំងពីពេលលោកបានត្រូវគេជម្លៀសចេញពីភ្នំពេញលុះសព្វថ្ងៃ លោកខំព្យាយាមស្រាវជ្រាវរកអស់លោកទាំងនោះ តែលោកគ្មានបានដំណឹងអ្វីពីអ្នកណាម្នាក់ទាល់តែសោះ ។

ដូច្នេះជ័យជំនះថ្ងៃទី១៧មេសា១៩៧៥នេះ ដូចជាមិនមែនរបស់បក្សខ្មែរក្រហមនៃខៀវ-សំផនទេ ...តែជាជ័យជំនះមួយដែលត្រូវគេក្លែងបន្លំ ហើយដែលមាន

សភាពយ៉ាងសែនងងឹតអន្ធកា ។

មើលចុះ ! វាបែរជាប្រើឈ្មោះអង្គការអនាមិកដាក់ធ្វើជាមេបញ្ជាការទៅវិញ ។ ជាដំបូងអង្គការបញ្ជាឲ្យសម្លាប់បញ្ញវ័ន្តនិងព្រះសង្ឃជាបន្ទាន់ ។ ក្នុងរយៈពេលតែ ១៣ថ្ងៃ ខ្មែរនៅក្នុងស្រុកស្លាប់ស្ទើរតែទាំងអស់ ព្រោះខ្មាំងបានបង្កប់ពួកចារបុរស-ចារនារីនៅតាមគ្រប់ស្រទាប់បណ្តាជនខ្មែរទាំងមួយនគរ ។ គឺដោយសារតែពួកចារបុរស-ចារនារីទាំងនេះហើយ ដែលខ្មាំងអាចយកការណ៍បានថា អ្នកដែលមិនរត់ចោលស្រុកភាគច្រើនជាអ្នកស្នេហាជាតិ ។ ដូច្នេះកម្មវិធីជាបន្ទាន់ គឺត្រូវកំទេចពួកនេះចោលឲ្យអស់ ដើម្បីកុំឲ្យពួកនេះមានមធ្យោបាយណានឹងរេខ្លួនទាន់ ។ កាលសម្លាប់ពួកនេះអស់រួចហើយ ត្រូវដាក់ពួកមេចោរ ពួកពង្វងចុងស្រុក ឲ្យត្រួតត្រាជាប្រញាប់ក្នុងមួយរយៈសិន ។

ពួកចោរភ្លើដែលគេតម្លើងឲ្យធ្វើ «មេ» ទាំងនោះបានដៃ ក៏ស្រែកហ៊ោរតាមអង្គការថា ជយោមហាអស្ចារ្យ ! ជយោមហាលោតផ្លោះ ! ហើយគិតតែពីសម្លាប់សាសន៍ឯងឥតរួញរា ។

ខ្មែរដែលនៅសល់ពីស្លាប់ ត្រូវអង្គការដេញឲ្យចេញពីលំនៅសឹងបាតដៃទទេចោលទ្រព្យសម្បត្តិដែលខំកសាងកវែកកឆ្នាំងអស់មួយជីវិតមកហើយ ហើយនាំគ្នាមកដេកនឹងដី កណ្តាលភ្លៀង កណ្តាលផ្គរ ក្នុងព្រៃទាំងរងាររញ្ជាក់រញ្ជ័រ...។

អង្គការបញ្ជាឲ្យធ្វើទារុណកម្មបន្ថែម ដោយបង្ខំឲ្យធ្វើការទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក្រោមកំដៅ ក្រោមទឹកភ្លៀង រួចឲ្យហូបតែទឹកបបរលាយជាមួយអំបិលតែ២-៣គ្រាប់ក្នុងមួយពេល ។

បើដូច្នេះ តើហេតុយ៉ាងដូចម្តេចបានជាវាបញ្ជាឲ្យយើងស្រែកបន្ទរថា « ជយោមហាលោតផ្លោះ, ជយោមហាអស្ចារ្យ » ឯណោះទៅវិញ ? គ្រប់ៗគ្នាស្រែកតាមវាទាំងមុខជូរហ្មញដូចស៊ីក្រូចឆ្មា... ឆ្ងល់សែនឆ្ងល់ !? ។ លោកគីម-ង្វួនត្រាចបន្ថែមថា ចូរប្អូនៗកុំសង្ស័យធ្វើអ្វី ព្រោះពាក្យដែលអង្គការឲ្យយើងស្រែកបន្ទរនេះ មិនមែនឥតប្រយោជន៍ទេ គឺយើងស្រែកបន្ទរឲ្យពួកអ្នកឈ្នះ ដែលលាក់ខ្លួនពួនអាត្មាក្រោមរនាំងសម្ងាត់ដែលមានឈ្មោះអង្គការជាអ្នកនៅបាំងពីមុខបំបាត់ដាន ! ។ ខ្មាំងវាលៃលកធ្វើការឲ្យស្របៗតាមបក្សខ្មែរក្រហមរបស់លោកខៀវ-សំផន ។ វាសម្ងំរង់ចាំឱកាសឲ្យត្រូវសង្វាក់ ដើម្បីនឹងសម្លាប់ខ្មែរឲ្យបានងាយ ហើយនៅតែលាក់មុខបានជិតដដែល ។

មើលចុះ ! រាល់យប់ថ្ងៃ តែងតែមានក្រុមឃាតករអាថ៌កំបាំងមកបន្លំខ្លួនប្រើយីហោខ្មែរក្រហមដើម្បីចូលមកចាប់ចងរាស្ត្រខ្មែរ ជាពិសេសពួកបញ្ញវ័ន្ត ។ ធ្វើដូច្នេះដើម្បីឲ្យខ្មែរនិងអន្តរជាតិយល់ច្រឡំថាខ្មែរក្រហមសម្លាប់ខ្មែរ ។

ការពណ៌នានេះមិនមែនបានសេចក្ដីថា ជាការលប់បំបាត់កំហុសខ្មែរក្រហមនោះទេ ព្រោះមានពេលខ្លះយើងបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែក នូវពួកខ្មែរក្រហមដែលកើតមកពីចោរ ក៏បានចាប់អូសទាញខ្មែរទៅសម្លាប់ចោលដែរ ។

ប៉ុន្តែយើងគ្រាន់តែចង់បញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ថា អ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការបង្កើតគំរោងការណ៍ដ៏ខ្មៅក្រខ្វក់ ដើម្បីវាយបំបែកខ្មែរនិងខ្មែរនោះ គឺមិនមែនខ្មែរទេ ។ ព្រោះនៅស្រុកខ្មែរយើង គ្រប់ៗព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រ គេតែងតែឃើញពួកយួនហាណូយចូលមកជ្រៀតជ្រែក អំពីបញ្ហាផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្មែរជានិច្ច ។ សូមរំឭកឡើងវិញ ៖

១/ ឆ្នាំ១៩៤៥-១៩៥៤ ៖ ព្រឹត្តិការណ៍ខ្មែរឥស្សរៈទាមទារឯករាជ្យពីអាណានិគមនិយមបារាំង ។ គេឃើញពួកបូជួយតាំងមូលដ្ឋាននៅពាសពេញប្រទេសខ្មែរ ដោយយកលេសថា ចូលមកស្លាប់ជួយខ្មែរដេញបារាំង ។ ការពិតវាចូលមកញុះញង់បំបែកបំបាក់ខ្មែរ ដើម្បីបង្កើតខ្មែរវៀតមិញបានសំរេចដូចបំណងរបស់វា ។

២/ ឆ្នាំ១៩៧០-១៩៧៥ ៖ ព្រឹត្តិការណ៍ថ្ងៃ១៨មិនា១៩៧០ រដ្ឋសភាទម្លាក់ប្រមុខរដ្ឋ-សម្ដេចសីហនុ- ដែលបានអនុញ្ញាតឲ្យយៀកកុង ចូលនៅតាមបណ្ដោយព្រំប្រទល់ និងទីកន្លែងផ្សេងទៀតក្នុងដីខ្មែរ ។ បន្ទាប់ពីការអំពាវនាវតាមវិទ្យុពីក្រុងប៉េកាំងនៃប្រទេសចិនរបស់សម្ដេចសីហនុធ្លាក់បុណ្យមក យួនបូជួយចេញពីព្រៃដើរពាសពេញដីខ្មែរ ហក់លោតប្រហារវាយកំទេចទ័ពខ្មែរសាធារណរដ្ឋ តាមសំរែករបស់សម្ដេចសីហនុ ។ យួនបូជួយបានលេស ក៏កំទេចទ័ពខ្មែរស្នេហាជាតិដោយយកលេសថា ចូលមកជួយសម្ដេចឪ ។ ការពិតគឺជាកាលៈទេសៈដ៏ល្អរបស់វា ដើម្បីកំទេចខ្មែរផង (សង្គ្រាមក្ដៅ) និងបានឱកាសពង្រឹងពង្រីកក្រុមក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរវៀតមិញ (សង្គ្រាមត្រជាក់) ដើម្បីលៃលួចបន្លំប្រើឈ្មោះខ្មែរក្រហមរហូត ។

ដូច្នេះ «ជ័យជំនះ» ថ្ងៃ១៧មេសា១៩៧៥នេះ ច្បាស់ជាមានការកែបន្លំ ឆ្លៀតបំផ្លាញមកលើខ្មែរ ពីសំណាក់យួនហាណូយជាដាច់ខាត ។

លោកគីម-ង៉ួនត្រាចបានបន្ថែមថា ៖ ចូរប្អូនៗមើលចុះ ! តាំងពីឆ្នាំ១៩៧៦មក យើងគ្មានឃើញសមាជិកខ្មែរក្រហមរបស់ខៀវ-សំផនឡើយ តែបែរជាឃើញក្រុមពួកក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរវៀតមិញ ចេញមុខព្រោងព្រាតយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត ដែលអង្គការបានចាត់តែងតាំងរួចជាស្រេច ឲ្យធ្វើជាប្រធានសហករណ៍, ជាគណៈតំបន់, ជាតំណាងរាស្ត្រ ។ ដូចយើងឃើញផ្ទាល់ភ្នែកស្រាប់ហើយ តាប៉ែត, តាកៅ, មិត្តកើត, មិត្តលក (ជាតិយួន), មិត្តលី (ជាតិយួន), មិត្តលៃ (ជាតិយួន) ជាដើម ។

ចំណែកអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់វា គឺជាពួកចោរព្រៃដែលអង្គការឆ្នៃប្រឌិតឲ្យទៅជាខ្មែរក្រហម ដែលកាចសាហាវជាងសាហាវ ។

ជាសរុបសេចក្ដីមក ព្រឹត្តិការណ៍ថ្ងៃទី១៧មេសា១៩៧៥នេះ ជាព្រឹត្តិការណ៍អាថ៌កំបាំងណាស់ អ្នកទទួលជ័យជំនះបានបន្លំប្រើឈ្មោះអង្គការអនាមិក ។ វាលើកបន្ទុបខ្មែរវៀតមិញមកបំបាំង រួចវាប្រើខ្មែររងគ្រោះឲ្យស្រែកជយោមហាអស្ចារ្យមហាលោតផ្លោះជំនួសវា ។ល។ និង ។ល។

លោកគឹម-ង្ហួនត្រាចបញ្ជាក់ថា ៖ យួនវៀតមិញក្ដី យួនវៀតកុងក្ដី ពេលដែលវាចូលមករាតត្បាតប្រទេសកម្ពុជា វាតែងតែភរបង្ហែងជានថាមកជួយខ្មែរ ។ តែការពិត គឺវាចូលមកញុះញង់បំបែកបំបាក់រុញខ្មែរឲ្យច្បាំងនិងខ្មែរ រហូតត្រាតែផុតពូជ ដើម្បីស្រួលវាចូលមកលេបយកទឹកដីខ្មែរឲ្យអស់តែម្ដង ។ ព្រោះបើច្បាំងយកតាមកម្លាំងបាយ វាឃើញថាវាមិនអាចនឹងយកជ័យជំនះឲ្យបានពីលើខ្មែរទេ មានជាឧទាហរណ៍រួច២លើកមកហើយ ដែលវាទទួលបរាជ័យយ៉ាងអាម៉ាស់ជាទីបំផុត ៖

- លើកទី១នៅកម្ពុជាក្រោម ឆ្នាំ១៩៤៥-៤៦
- លើកទី២ នៅឆ្នាំ១៩៥៤ វាចង់ពុះប្រទេសកម្ពុជាជាពីរ ។

លោកបន្តទៅទៀតថា ៖ អូនៗមើលចុះ ! ប្រទេសខ្មែរយើងបានឯករាជ្យតាំងពីថ្ងៃទី៩/១១/៥៣មកម្ល៉េះ ។ ក្នុងខែមេសា១៩៥៤ ឆ្លៀតពេលដែលបូដួយតាំងមូលដ្ឋាននៅពាសពេញស្រុកខ្មែរ យួនវៀតមិញបែរជាបញ្ជាឲ្យបូដួយព័ទ្ធវាយកំទេចមូលដ្ឋានកងយោធពលខេមរភូមិន្ទនៅប៉ៃលិន, ស្រែជេស្ឋ, រ៉ឺនសៃ ជាដើមទៅវិញ ។ កាលណោះយួនវៀតមិញមានកម្លាំងយ៉ាងខ្លាំង ដោយសំអាងទៅលើគ្រឿងអាវុធយុទ្ធភ័ណ្ឌដែលវាកំពុងតែវាយបារាំងយកជ័យជំនះនៅឌៀន-បៀនភូ ។ តែនៅចំពោះមុខកងយោធពលខេមរភូមិន្ទ ពួកវាក៏ត្រូវបង្ខំចិត្តដកថយទៅវិញ ដោយចោលខ្មោចជាច្រើននៅលើទឹកដីខ្មែរ ។ លុះមានការពិសោធន៍ពីរដងយ៉ាងនេះហើយ ពួកវាក៏យល់ថា បើចង់វាតទីយកទឹកដីខ្មែរ មិនត្រូវធ្វើសង្គ្រាមក្ដៅទេ តែត្រូវបន្ថែមសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រនិងកលល្បិច ។ ដូច្នេះវាត្រូវតែអនុវត្តឃ្លោងឃ្លា « បំបែកបំបាក់ដើម្បីគ្រប់គ្រង» ។ គឺវាលៃលកញុះញង់ខ្មែរទៅតាមចំណុចខ្សោយនានា ញ៉ាំងឲ្យខ្មែរបែកជាច្រើនក្រុម ។ « ថ្ងៃនេះវាជួយខ្មែរក្រុមនេះ... ថ្ងៃក្រោយវាជួយខ្មែរក្រុមឯណោះទៅវិញ» ។

ចំណែកឯខ្មែរវិញ ចាប់នេះចាប់នោះមិនឆ្ពោះត្រង់ណា ។ មកពីអ្នកដឹកនាំខ្វះសមត្ថភាព បណ្ដោយឲ្យខ្មែរយល់ច្រឡំរក៏វី និងមិនដឹងថានរណាជាមិត្តនរណាជាសត្រូវទេ ។

ចុងបំផុតខ្មែរលោតសម្លាប់តែគ្នាឯងទាំងមិនដឹងខ្លួន ។

រឿងអង្គការដេញប្រជាជនឲ្យថយចេញពីលំនៅ ត្រូវចោលទ្រព្យសម្បត្តិយ៉ាងច្រើនឥតគណនា និងឥតសមហេតុផលនេះ គឺសត្រូវសួរពូជរបស់ខ្មែរមានគំរោង

ផែនការព្រាងទុកមកជាស្រេច ៖

១- ញុាំងឲ្យរាស្ត្រខ្មែរស្លាប់បន្តកន្ទុយគ្នា «មិនពិបាកវាសម្លាប់» ដូចជាអ្នកជម្ងឺ ឬអ្នករបួសធ្ងន់ៗបណ្តាលមកពីសង្គ្រាម, មនុស្សចាស់ជរា, កូនក្មេងបៅទឹកដោះគោ « ពេលនោះគ្មានទឹកដោះគោទាល់តែសោះ » ។ ជាពិសេសអ្នកទីក្រុងមិនធ្លាប់ដើរ ដេកពាសវាលពាសព្រៃផ្ទាល់ដី, ហាលខ្យល់ហាលក្តៅកណ្តាលភ្លៀង និងផឹកទឹកអណ្តូងបណ្តាលឲ្យទៅជាមានរោគរាគមួល «គ្មានថ្នាំទាល់តែសោះ» ។ មានមួយភាគបណ្តាលមកពីការអស់សង្ឃឹម ក៏សម្លាប់ខ្លួនចោលទៅ ។

២- វាចូលមកប្រមូលប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិក្នុងប្រទេសខ្មែរ ដឹកជញ្ជូនទៅកាន់ប្រទេសវាដោយសេរី និងយ៉ាងងាយបំផុត ។ វាប្រយ័ត្នណាស់ វាមិនបណ្តោយឲ្យយើងឃើញវាងាយៗទេ ។ ជួនជាមានខ្មែរណាម្នាក់បានជួបក្រុមវាដោយចៃដន្យ ខ្មែរអភ័ព្វនោះត្រូវវាចោទថា ដើរខុសខ្សែត្រៀម អង្គការធ្វើទារុណកម្មរហូតដល់ស្លាប់។

លោកគឹម-ង្ហួនត្រាចបញ្ជាក់ទៀតថា ៖ សត្រូវសួរពូជរបស់យើងកំពុងតែសម្លាប់បំផុតពូជខ្មែរ, កំពុងតែប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិខ្មែរ ដោយសារតែឈ្មោះអង្គការអនាមិក វាអាចលាក់មុខបានយ៉ាងជិតដដែល ។

លោកគឹម-ង្ហួនត្រាចជាខ្មែរកម្ពុជាក្រោម, ជាអ្នកនយោបាយដ៏នឹងនរម្នាក់ ដែលធ្លាប់ធ្វើការនៅក្រោមបង្គាប់លោកសឺង-ង៉ុកថាញ់ ។ លោកស្គាល់គ្រប់ល្បិចនិងកលល្បិចរបស់វៀតមិញ ដែលធ្លាប់បានលេបយកទឹកដីកម្ពុជាក្រោម ។ ពេលនេះលោកពន្យល់អ្នកអង្គុយស្តាប់ទាំងអស់ថា ៖ នៅបច្ចុប្បន្ននេះ វៀតកុងកំពុងប្រមូលកលល្បិចដដែលនោះ មកឲ្យអង្គការទាំងអស់ ដោយកែទម្រង់តែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ។ ឥឡូវអង្គការកំពុងតែអនុវត្តកលល្បិចនេះ ដើម្បីវាតទីលេបទឹកដីកម្ពុជាកណ្តាលទៀត ។

ពេលនោះដោយអស់សង្ឃឹម លោកគឹម-ង្ហួនត្រាចគ្រវីក្បាលហើយថ្ងូរថា ៖ « បើលោកធំៗខ្មែរបានគេចរួចទៅកាន់បរទេស មិនខំរៀនសូត្រឲ្យស្គាល់កលល្បិចសត្រូវ, មិនខំពន្យល់គ្នាឲ្យយល់ថាប្រទេសខ្មែរត្រូវរលាយ នេះគឺស្នាដៃយួនហាណូយ, បើយើងចេះតែបណ្តោយឲ្យរាស្ត្រខ្មែរបន្តការយល់ច្រឡំ យកសត្រូវធ្វើជាមិត្តម៉្យាងទៀតយើងមិនចេះអប់រំខ្មែរឲ្យចេះសាមគ្គីគ្នា... តើកាលណាទៅទើបយើងអាចរំដោះទឹកដីកម្ពុជាបាន ? » ។

លោកគឹម-ង្ហួនត្រាចទទួលសារភាពថា ៖ លោកក៏យល់ច្រឡំយ៉ាងធ្ងន់ដែរ ។ លោកមិនព្រមរត់ចោលទឹកដី ឥឡូវភ្លាត់ស្នៀតធ្លាក់ខ្លួនក្នុងគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់ជាងធ្ងន់ ។ បើយើងមិនបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកទេ នូវឧប្បត្តិហេតុដ៏ចម្លែកៗ ដូចជាសម្លាប់រង្គាលដ៏អស្ចារ្យមិនទំនងយ៉ាងនេះ, បើយើងមិនបានឃើញអតីតមេខ្មែរវៀតមិញ

ដូចជាតាប៉ែត, តាកៅជាដើមចេញមុខមកកាន់អំណាចយ៉ាងនេះទេ យើងមិនអាចយល់និងទទួលស្គាល់ថា ៖ មេដឹកនាំខ្មែរចាញ់បោកយួនហាណូយឡើយ ។

ឥឡូវនេះទោះយើងយល់ច្បាស់យ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏វាចូចជាយឺតពេលណាស់ទៅហើយ ។ ខ្លួនរបស់លោកៗក៏សន្និដ្ឋានទុកដូចជាស្លាប់ទៅហើយ អង្គការមិនអនុគ្រោះទុកឲ្យលោកនៅរស់តទៅទៀតឡើយ ។

លោកក៏បន្ថែមទៀតថា មុននឹងស្លាប់ខ្ញុំសុំទូន្មាននឹងផ្តាំទៅប្អូនៗឲ្យចេះធ្វើខ្វាក់ធ្វើគ ធ្វើថ្លង់ និងចេះអត់ធ្មត់ទើបមានសង្ឃឹមអាចគេចផុតពីគ្រោះថ្នាក់ដ៏ឧត្យាតនេះបាន ។ ម្យ៉ាងទៀតបើប្អូនៗណាសេសសល់នៅរស់ ត្រូវតែធ្វើពលិកម្មតាមដានស្រាវជ្រាវរកហេតុពិតនិងតាមរកមុខឲ្យឃើញច្បាស់ថា ៖ តើអង្គការជានរណា ? បើតាមរកឃើញដូចយោបល់ខ្ញុំមែន ចូរកុំព្រងើយកន្តើយឲ្យសោះ គឺត្រូវសរសេរទុកជាឯកសារជាបណ្តាំដល់កូនខ្មែរជំនាន់ក្រោយឲ្យដឹង ឲ្យយល់រឿងពិតថា « តើមេឃាតករជាសាសន៍ណា ? សុំកុំឲ្យកូនខ្មែរក្រោយៗចាញ់បោកយួនហាណូយដូចជាខ្មែរអភ័ព្វ ដែលកើតមកចំជំនាន់សម្តេចសីហនុនិងខៀវ-សំផនឲ្យសោះ » ។

លោកអ្នកដែលមានវាសនាអង្គុយស្តាប់ពាក្យពេចន៍ដ៏មានខ្លឹមសាររបស់លោកគិម-ងួនត្រាចពេលនោះគឺ ៖

- លោកយី-វិញទ្រី ជានាយកទីពិសោធន៍
- លោកថាច់-សាកាន ជាសាស្ត្រាចារ្យ
- លោកថាច់-ក្មើង ជាអនុសេនិយទោ
- លោកគិម-ភួង ជាអនុសេនិយឯក
- លោកសឺន-តុន ជាភ្នាក់ងារក្រសួងរថភ្លើង
- លោកគិម-ច័ន្ទ ជាសាស្ត្រាចារ្យ
- យាយទៀង ជានាយការិយាល័យរបៀបនិងជានាយការិយាល័យឯកសារ

អ្នកទាំងអស់នេះលើកដៃប្តេជ្ញាទទួលបណ្តាំរបស់លោកគិម-ងួនត្រាច ។ ប៉ុន្តែលោកទាំងប៉ុន្មាននេះ ត្រូវក្រុមឃាតករអាថ៌កំបាំងចូលមកចាប់ចងយកទៅសម្លាប់ចោលម្តងមួយៗជាបន្តបន្ទាប់គ្នា...

- លោកគិម-ងួនត្រាចត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅដើមខែតុលាឆ្នាំ១៩៧៦ ។
- លោកគិម-ច័ន្ទ ត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅល្ងាចថ្ងៃ២៥-១០-៧៦ ។
- លោកយី-វិញទ្រី, ថាច់-សាកាន, សឺន-តុន និងគិម-ភួង ត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១១-១១-៧៦ វេលាម៉ោង៨យប់ ។
- លោកថាច់-ក្មើង ត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២០-៤-៧៨ ជាមួយប្រជាជនចំនួន ៣០០នាក់ រួចបណ្តើរនាំយកទៅសម្លាប់ចោលនៅខាងលិចភូមិកង្កត ។

- យាយទៀង ត្រូវគេចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២-១-៧៧ នាំយកទៅដាក់គុកក្នុងព្រៃតាបែន ស្ថិតនៅខាងកើតភូមិកង្កត ខាងលិចភ្នំជើងទេញ ដែលសល់នៅរស់ដល់សព្វថ្ងៃ ...អាចសរសេរឯកសារនេះជូនខ្មែរទាំងឡាយដើម្បីជាគតិតទៅអនាគត ។

លោកកើតនៅឆ្នាំ១៩១៥ នៅភូមិឫស្សីមួយគុម្ព ឃុំឡុងហៀប ស្រុកត្រាកូវ ខេត្តត្រាវិញ កម្ពុជាក្រោម ។

ជាកូនប្រុសទីមួយរបស់តាកែនិងយាយផា ។ លោករៀននៅមហាវិទ្យាល័យនៅទីក្រុងហាណូយផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ។ លុះរៀនចេះចប់ លោកក៏វិលត្រឡប់ទៅកាន់ខេត្តត្រាវិញវិញ ។ លោកមិនអាចទ្រាំនៅក្នុងនគរកំណើតបាន ដោយសារការធ្វើបាបកៀបសង្កត់ពីសំណាក់យួនវៀតមិញ មកលើខ្មែរអ្នកចេះដឹងទូទៅ មានរូបលោកជាដើម ។ លោកក៏ចាកចោលទឹកដីកំណើតជាមួយគ្រួសារ មកតាំងទីលំនៅនៅរាជធានីភ្នំពេញក្នុងឆ្នាំ១៩៤៥ ។ ក្នុងរាជព្រះបាទសីហនុ លោកជាអគ្គលេខាធិការនៅរតនាគារជាតិ ។ នៅសម័យសាធារណរដ្ឋ លោកជាទេសាភិបាលនៃធនាគារជាតិកម្ពុជា ។ នៅសម័យអង្គការឆ្នាំ១៩៧៥ គេដាក់ទិសលោកឲ្យដើររើសអាចម៍គោយកមកធ្វើជីរ ។ លុះឆ្នាំ១៩៧៦ លោកភៀសខ្លួនមកខេត្តបាត់ដំបង សំណាក់នៅកងលេខ៩ ភូមិព្រៃស្វាយ នៅខាងកើតសហករណ៍លក់ជ្រៀវ ។ អង្គការបំបែកលោកចេញពីប្រពន្ធកូនតែឯងឯកា នៅលើខ្លួនមានតែខោខ្លីដាច់ដាចមួយបន្លាស់ គ្មានអាវពាក់ឡើយ ។ អង្គការដាក់ទិសឲ្យលោករែកទឹកស្រោចបន្លែ ។

❑